

## **Svenska statens nedbränning av en samisk boplats onsdagen 11 april 2018.**

Onsdagen den 11 april 2018 kom beskedet om att Svenska staten genom sitt ombud Kronofogdemyndigheten bränt ned en samisk boplats ägd av Anita Gimvall vid Stenträsk, Storuman, Lappland, Västerbottens län. Enligt uppgift har kåtan varit i familjens ägo alltsedan den byggdes 1890 av Anita Gimmvalls morfars farbror.

Turerna kring Stenträsk – som pågått i 7 år – har varit många mellan Länsstyrelsen och Anita Gimvall huruvida kåtan har varit svartbygge eller ej. Länsstyrelsen har genom svensk lagstiftning kommit fram till att den är ett svartbygge och ska tas bort, vilket Anita Gimvall har motsatt sig.

Det ska i sammanhanget påpekas att jag utgår ifrån att den juridiska processen – som lett fram till kåtabränningen – har skett korrekt och enligt svensk gällande lagstiftning.

När alla juridiska procedurer var klara kom då onsdagen den 11 april 2018 då verkställigheten skulle ske genom nedbränning av kåtan med Kronofogdemyndigheten som exekutor.

För att bränningen skulle bli ordentligt utförd använde exekutorn enligt uppgift två (2) dunkar tändmedel – etanol och att han och kollegan skulle stanna kvar över natten för att se till att kåtan brann ned helt och hållet.

Kåtabränningen riktar focus på Svenska statens ytterst medvetna och noga planerade samepolitik 2018. Vad det handlar om är en principfråga. Ska samer som inte omfattas av rennäringslagen ha möjlighet att behålla och bevara förfädernas kvarlämnade byggnader.

Det handlar inte om hur eller på vilket sätt kåtan ska bortskaffas, som vissa har gjort gällande – nedbränning eller bortforsling.

Den historiska bakgrunden är i korta drag den att samer som Sverige har erkänts som ursprungsfolk har bott och verkat i området långt innan Sveriges gränser blev fastställda – mot Norge 1751 och mot Finland 1809.

Samer har i egenskap av samer en särskild rätt – den s.k. renskötselrätten – vilket innebär att de har rätt till renskötsel, jakt och fiske, rätt att ta virke och även inneha byggnader för sin försörjning.

Innan den första renbeteslagen trädde i kraft 1886 behandlades alla samer lika. I och med den lagen började den svenska statens samepolitik RIKTA IN SIG PÅ att minska ned den personkrets som skulle ha möjlighet att använda sin rätt.

Denna begränsning fick full kraft genom 1928 års renbeteslag. Då föreskrevs att om man ska omfattas av renbeteslagen krävs medlemskap i lappby, sameby (1971), för att man då ska kunna använda sin samiska rätt.

Med denna händelse har Sverige lagt in sitt veto mot sitt eget ursprungsfolk samerna genom att med hjälp av tändvätska och tändstickor kuva en enskild same – som inte omfattas av rennäringslagen – hennes möjligheter att behålla och bevara sina förfäders efterlämnade byggnad.

Det är den svenska statens nuvarande samepolitik – som vi nu ser resultatet av – som måste komma till vägs ände för att få till stånd förändringar så att detta inte ska upprepas.

Om Anita Gimvall omfattats av Rennäringslagen – dvs varit medlem i sameby – hade detta aldrig hänt. Det visar tydligt hur orimlig svenska statens samepolitik är som kategoriserar samer med samma bördsrätt – så att en del lämnas utan lagen skydd.

Sverige har lagt till ytterligare en metod, förutom skullmätningar, att driva effektiv samepolitik – tändvätska och tändstickor.  
Jag är inte imponerad.

/Lars-Paul Kroik  
BURGFJÄLL